

SZILÁGYOSOMLYÓ

MEGJELENIK HETENKÉNT

Előfizetési díj:

Egy évré 8 Pengő, 1/2 évré 4 Pengő, 1/4 évré 2 Pengő,
számonként 20 fillér

Társadalmi és politikai hetilap

Felelős szerkesztő:

Dr. UDVARI JÓZSEF

Főmunkatárs: SOMLYÓI ELLER GIZELLA.

Hirdetések díja:

Hivatalos hirdetés félhasábig 6 pengő, nyiltér soronként 40 fillér. Állást keresők hirdetése 80 fillér.

A hadsereg és a nép sorsközössége.

Az évezredek folyamán bármiként is változtak a világnézetek, mégis a népek életében mindenkor sorsdöntő tényező maradt a hadsereg. A népek sorsa minden időkben elválaszthatatlan volt a hadserege sorsától, mert a hadsereg, mely a legszebb faji tulajdonságok és erények: a hazaszeretet, a közösségért való önfeláldozás, a kötelességtudás, a fegyelem, az önbizalom és a nemzeti öntudat, stb. ápolása, mindig nélkülözhetetlen tényezője volt az emberi, népi akarat végrehajtásának, a nép boldogságának, haladásának, szabadságának függetlenségének és az élettérnek a biztosításában. Az erős állam legbiztosabb alapja mindenkor az erős hadsereg volt. Mindenkor az erős hadsereg biztosította a népeknek a szabad életteret és fejlődési lehetőséget.

Már az elmúlt világháború tapasztalatai is megtanítottak bennünket arra, hogy a modern totális háború megvívásához nem elegendő a jól szervezett, jól kiképzett, jól felszerelt és jól vezetett hadsereg. Ma a totális háborúban, a népek háborújában az egész nemzetnek részt kell vennie és a nemzet összes erőit be kell vetni a küzdelembe. Ma a nemzet életterét csak akkor tudjuk megvédeni és biztosítani, ha a véderőt, a gazdasági erőt és magas kulturában gyökeredző egészséges néperőt a legteljesebben kimunkáljuk a nemzet védelmére. Ha e három tényezőt a nemzet érdekében már békében szorosan össze tudjuk fogni és célirányosan összhangban kifejleszteni, akkor nemcsak a nemzet életterének sikeres megvédésére lehet kilátásunk, hanem a nemzet örökéletének a biztosítására is. Bármelyik megerősödése azonban valamiképpen a másik kettő megerősödéséhez is vezet. Mindazokat az erőket tehát, amelyek a nemzet megerősödését, a nemzet létének és életterének a biztosítását szolgálják, azokat a legnagyobb mértékben és legnagyobb összhangban kell fejlesztenünk. Nem szabad tehát elhanyagolnunk a véderőt a gazdasági szempontok miatt, vagy a gazdasági szempontokat a véderő miatt, vagy a néperőt és az egészséges kulturális fejlődést a másik kettő miatt. Az ifjuságunkkal is meg kell értetnünk e három tényező szoros összefüggését s erre már az ifjuságunk nevelésénél kell súlyt helyeznünk, mert a véderőpolitikai csak akkor tud megfelelni a hivatásának, ha az egész nép, a férfi és nő nem is megérti a véderő politikai szükségességét s annak munkájában tevékeny részt vesz.

Ha a nemzet csak akkor tud fennmaradni, csak akkor tudja megvédeni az életterét, ha erős hadseregre, erős nemzetgazdaságra és erőteljes kulturában gyökeredző

erős népre tud támaszkodni. A jól felszerelt hadsereg gazdasági támasz nélkül és kulturális erkölcsi alap nélkül nem nyújt biztos védelmet sem a népnek, sem egyéneknek. A virágzó gazdaság erős hadsereg nélkül csak arra csábítja az ellenfelet, hogy megtámadja és leigázza. Az a nép is elvesz, amelyben nem erős a hazafias szellem, amelyből hiányzik a nemzeti öntudat, meggyengültek az erkölcsi erők. Azt a népet azonban, mely erős hadsereggel, erős gazdasággal és erős néppel endelkezik, amelynek erős katonai öntudata van, azt minden nemzet óvakodni fog megtámadni.

A totális nemzetvédelem felépítéséért a katonának, a közigazdásznak, a technikusnak, az íróknak, az orvosoknak és a nevelőknek tehát sokszor együttműködésben kell

dolgoznia, mert a totális nemzetvédelemben a véderő, a gazdasági erő és a néperő szétválaszthatatlan fogalmak.

Ma, a totális háború korában is csak akkor tudja tehát biztosítani a nép jobb és boldogabb jövőjét, ha egységes, hazafias nemzetneveléssel alakítja ki a nemzeti öntudattól áthatott egységes nemzeti közszellemet, ha minden polgára át van hatva a nemzeti öntudattól, az izzó hazaszeretettől, a nemzeti dicsőségre és nagyságra való vágyódástól, a jobb jövőbe vetett rendíthetetlen hittől, a magyar népi közösség iránt áldozatos szeretet és ragaszkodás érzésétől, az ősi magyar népi és katonai erények fokozott ápolásának és fejlesztésének a szükségétől, ha minden polgárban tudatos lesz a nemzeti élettér megvédésének szükségessége és tevékeny részt vesz a totális nemzetvédelem felépítésében.

„ESKÜSZÜNK!”

Január 19-én esküdtek fel az első Horthy-ujonok Szilágyosomlyón.

Január 19-én, vasárnap reggel még csikorgó téli hidegre ébredtünk. Az ablakokra fantasztikus alakokat rajzolt jeges ujaival a vad éjszakai szél, amely azt súvította be a házak résein: nem, sohasem lesz a földön már tavasz.

Kisüt a nap.

Az emberek fázósan ébredtek reggel, gémberedetten, elkecseregledetten az oly állhatatos keménységgel kitartó tél ellen. Zugolódtak mi lesz, ha így tart az egész január s a február is. A reggeli órákban még mindenkinek „cinkót fogott az orra”, de délfelé hirtelen megtört a tél ereje, hatalmasabb és szivesebben látott vendég űzte el a fagyot, telet, a váratlanul szinte tavaszi melegséggel felragyogó napsugár. Olyan édes, váratlan ajándék volt, sütkérezni a langyos, déli sugarakban s valahogy olyan *szimbólikus* jelentősége volt az egésznek.

Legalább is így érezték sokan, akik résztvettek a 19-iki, vasárnap délelőtti katonai ünnepélyen, az ujonok eskütételén, amely komoly katonai pompával a Bem-téren zajlott le. Ugy éreztük a meghatott arcú, drága fiatal magyar katonák láttán — az első szilágyosomlyói Horthy-katonák láttán — hogy lelkünk is átmelegedett, a lelkünket is valami ragyogó, drága életet újító Napfény simogatja. Hogy megtört a mi életünk, komor, hideg, gyászba-fagyasztó, rettegsébe dermedt buszonkétesztendő csikorgató nyomorgató tele is. És amikor már szinte megfagyottan, reménytelen reménnyel hadakozva azt hittük mi is, hogy „soha sem lesz földünkön több magyar tavasz...” hirtelen felragyogott a megváltás napja s mi a megszabadultak ujjongó, hálás boldogságával sütkérezünk a lelkek évtizedes telét, fagyát, felolvasztó szabadság sugarában.

„Esküszünk!”

A katonai sorrendben felállított ujonok e nagy nap jelentőségétől áthatva, komoly ünnepélyességgel hallgatják az esküminta szavait, amelyet egy százados olvas fel előttük.

„Amen” — zugják meghatott kórusban. És ezzel immár a magyar hadsereg katonái lettek, akik a sokat szenvedett drága magyar haza védelmére ha kell életüket, vérüket is áldozzák,

Nemcsak az ujonok esküdtek. Hangtalanul, némán esküt tett minden magyar, aki csak ott volt e katonai ünnepségen. Mindenki hitet tett lélekben, hogy „soha többé...” Soha többé nem akarnak rabigában élni. Hogy hűséggel, lélekkel, testtel, hazaszeretettel és önfeláldozásban fáradhatatlan védői lesznek e feltámadt hazának. „Esküszünk, hogy levegőben, földön, vízen és víz alatt hűségesen teljesítjük kötelességünket. Esküszünk, hogy hűségünket meg nem szegjük, őrhelyünket, ahová magasabb parancs állított, el nem hagyjuk, bajtársainkkal minden veszélyt megosztunk, szívvél-lélekkel a magyar haza szolgálatára állunk. Ugy segítjen Isten, Amen.”

Igy esküdtek, ezeket fogadták meg némán, önmaguknak a „civilék” is akik ott álltak az ifjú katonák között. Nő, férfi, gyermek egyaránt.

A nap jutalmazóan mosolygott a bem-téri tömegre. Ugy érezte mindenki, hogy szimbólikus ez a reggeli nagy hideg és déli meleg s ezt jelenti: mindenképpen megtört a tél ereje. Nem kell kivert hazátlanul dideregnünk többé, havas, nehéz utakon. Felragyogott a nap, eljött a megújulás. A dassék érte a magyarok istene.

Zászlók és emberek.

Zászló alatt vonultak fel az egyletek. A Dalárda, az Önkéntes Tűzoltók, Ipartestület, a Csizmadia Társulat, az I. K. E. és a Kolping. A közéleti vezető személyiségek is megjelentek. A város tisztviselő karának élén dr. Udvarny József polgármester. A Nőegyletek kiküldöttei. Tanítóik vezetésével a nagyobb iskolás gyermekek.

Az ünnepély egyik legmeghatóbb részlete volt, amikor három altiszt Illés József tüzérőrmester, Takács Vilmos tüzermester, Németh Mihály őrmester kiléptek az emelvény elé, hogy felékesítsék őket hősi viselkedésük jutalmaként a bronz vitézségi éremmel.

A lelkekben ünnepre harangozott a hit, a magyar remény és a bajtársi szeretet: Esküszünk! Amen.

„Gyógyul a magyar falu.”

A Zöldkereszt munkája.

Az Országos Közegészségügyi Intézet mindinkább erőteljes tényezője lesz a magyar életnek. Évtizedes, de sok esetben évszázados mulasztásokat pótol és ezekkel a magyar nép erejét javítja.

A visszacsatolás óta áldásos működését a visszatért területekre is kiterjesztette. Rövid pár hónap alatt mindenütt népszerű lett „Zöld Kereszt”, melynek orvosai, védőnői városokban, falvakban lelkes munkát végeznek. Nincsen faji, felekezeti kivétel az arra szoruló betegek — különösen anyák és csecsemők — mind a leggondosabb kezelést és megsegítést kapják a „Zöld Kereszt”-től.

A „Zöld Kereszt” intézményt 1928-ban létesítették a Rockefeller alapítványból. Védőnőket képeztek ki, akiket aztán egy falu vagy város egészségügyi megjavítására, ellenőrzésére rendeltek ki. A Zöldkereszt Egészségvédelmi szolgálatokban a védőnő nagyjában ötféle munkagaztatásban tevékenykedik: 1. anya- és csecsemővédelem; 2. iskolaügyi munka; 3. nemibetegségek és tuberkulózis elleni küzdelem; 4. szegény betegek otthoni ápolásának megszervezése; 5. szociális gondozás.

Az 1939-ik évben 305 zöldkeresztes egészségvédelmi körzet működött, így mondja ezt az intézet beszámolója. Ezekhez 714 község, kb. két és félmillió lakos tartozott. A gondozott családok száma 164.000-re emelkedett és több mint 150.000 tanulót vizsgáltak meg. Négy és félmillió pengővel „egészségház” akitől folytatott a Zöld Kereszt. Majdnem két millió pengőt a Falu Szociális Alap adott hozzá, 650.000 pengőt pedig a „Magyar a magyarért” mozgalom. 91 egészségházat, 10 tüdőbeteggondozót, 67 iskolafürdőt, 73 védőnői lakást és sok kisebb épületet emeltek. A budapesti, szegedi, kassai zöldkeresztes védőnőképző intézetekben folytatják a kiképzést. A védőnőképzés alapja nálunk az ápolónőképzés. A növendékek a tanfolyam végén ha a vizsgát sikerrel letették, ápolónői és védőnői oklevelet nyernek. (Legújabb Kolozváron is állítottak fel védőnői tanfolyamokat, amelyre a kivételes erdélyi viszonyokra való tekintettel 34 éves korig és 4 középiskolai bizonyítvánnyal is lehet jelentkezni). (Eredetileg az anyaországban 18—30-ig és csak érettségizett nőket vesznek fel. (Három évig tart a tanfolyam, amelynek elvégzése után elhelyezik a védőnőket.) E közbeszúrás után folytassuk a statisztikát. A Zöld Kereszt, mely főfeladatául főként a falvak és tanyák egészségügyi viszonyainak megjavítását tűzte ki, a jó ivóvizről is gondoskodik. Jelszava: „Jó víz, jó egészség. Rossz víz, rossz egészség.” A régi kidült-bedült falukutak, állatot embert egyformán itató gémeskutak helyett ártéri kutakat létesít, 221 furott kut, 38 aknás kut, forrásfoglalást és vízvezeték építését fejezték be; 9000 több vizmintát vizsgáltak meg és ebből a kifogásolható 67 százalék. „Jó ivó víz” felirású zöldkeresztes táblával megjelölt és évenként állandóan vizsgált kutak száma 1793.

Nálunk, Szilágyosomlyón is működik a Zöld Kereszt, amelynek vezetői dr. Kiss Emil tisztifőorvos és Kádár Erzsébet eleinte bizony sok nehézséggel találtak. Az emberek idegenkedve, szinte ellenségesen fogadták, de az ő valóban kivételes egyéniségük meghódította a város közönségét.

A beszerzés nagy és nehéz uttörő munkája után, amikor mindenki által elismert és megbecsült szeretetben élvezhetné munkájának szép eredményét, elment Szilágyosomlyóról, itt hagyott bennünket a kedves Kádár Erzsébet zöldkeresztes testvér. Ő igazán testvére volt mindenkinek. Hivatását nemcsak anyagi, megélhetési forrásnak tekintette, de önfeláldozó készséggel vállalt minden olyan munkát, segítséget, amelynek elvégzésére csupán önzetlensége, emberies megértése, jósága, ösztönözte. Eltávozását mélyen fájjalja mindenki, hisz azt hittük, hogy városunkban új otthonra talál s nemcsak átmeneti vendég lesz.

Az új védőnőt, Szűcs Margitot a Bihar-megyei Sárretudvari községből rendelték ki Szilágyosomlyóra. Reméljük, hogy méltó utódja lesz a feledhetetlenül kedves és a fáradhatatlanul dolgozó Kádár Erzsébetnek.

Pontosan szabályozták a háztartásokban tartható élelmiszerkészletek mennyiségét.

Megjelent az a rendelet, mely korlátozza a háztartásokban és vendéglátó ipari üzemekben tartható élelmiszerkészletek mennyiségét. A rendelkezés szerint a felsorolt háztartásokban és üzemekben a következő mennyiségek tarthatók január 15. és április 15. között:

Busából őstermelőknél személyenként 110 kg., ebből nullásliszt legfeljebb 10 kg. lehet; más háztartásokban és üzemekben személyenként 25 kg., ebből nullásliszt 5 kg. lehet; szárazföselékből (bab, borsó, lencse) őstermelőknél személyenként 6 kg., másutt 2 kg.; zsirból, szalonnából és hályból őstermelőknél személyenként 11 kgr., másutt 3 kg.; tengeriből a nem mezőgazdasági őstermelőknél csak annyit, amennyi a birtokukban lévő állatok takarmányozására 1941. november 1-ig elengedhetetlenül szükséges.

Április 15-ike után a háztartások és üzemek a fentiekben felsorolt mennyiségeknek csak a felét tarthatják birtokukban, azonban augusztus 15-ike után ezekből a régi készletekből már semmi sem maradhat. Természetesen az őstermelők a felsorolt mennyiségeken felül még annyit birtokukban tarthatnak, amennyi vetőmag elő-

járás és a gazdaságukban alkalmazott munkások szokásos élelmiszerkészletére szükséges.

Akinek a felsorolottnál nagyobb készlete van, köteles a közöltnél nagyobb mennyiséget 8 napon belül megvásárlásra felajánlani a Hanyánál, a Köztisztviselők Szövetkezeténél, vagy ahol ilyenek nincsenek, a községi előjáróság által kijelölt kereskedőnél, ahol a felajánlott mennyiséget kötelesek hatósági áron (3 százalék kezelési költség levonásával) megvenni.

A közellátási miniszter nyílt rendelettel lát el közegeket, igazolt tisztviselőket, akik a háztartások és üzemek készleteit megvizsgálhatják és ezért házkutatást is tarthatnak. A közegek kötelesek felmutatni a nyílt rendeletet. Ha a cselekmény súlyosabb rendelkezés alá nem esik, a kihágást elkövetőket 2 hónapig, háború esetén 6 hónapig terjedhető elzárással büntetik, a kihágás tárgyát képező terményeket és termékeket elkobozzák. Aki pedig a kihágás felderítése körül külön érdemeket szerzett, az elkobzott cikkek egyötödéig terjedő jutalomban részesül. A kihágásokat a rendőrségen, illetve a közigazgatási hatóságnál intézik el.

KATONA-NEBULÓK AZ ISKOLAPADOKBAN.

Fegyver helyett pennát forgat száz katona.

A somlyói állami elemi iskola szűk padjaiban, ahol nappal buksi „pacalisták” tanulják az abc rejtelmét, esténként katonák szoronganak.

Ilyen elemisták se jártak még soha ebbe az iskolába. Szép szál katonák, némelyiknek sarzsaja is van, de itt most nincs különbség. Altiszt és közlegény egyforma buzgalommal igyekszik legyőzni a nagy ellenséget a tudatlanságot egyformán birkóznak az írás-olvasás nagy tudományával mindnek az a vágya, hogy a leokét jól bemagolja s ne valjon szégyent a „tanító bácsi” előtt. Igaz, hogy „palága”, „körmos” a sarokbaállítás nem fenyegeti a hanyag, vagy figyelmetlen növendéket legfeljebb az a veszély fenyegeti, hogyha nem tanulja meg a leokét továbbra is mással kell írassa a leveleket messze falujába az édesanyjának s kedves babájának.

Nagy sorja van ennek!

Hat hetes kurzust tartanak az analfabéta katonáknak.

Szentpétery Gyula az állami elemi iskola körültkintő igazgatójává az érdem, hogy a somlyói háziezredekben nem lesznek többé analfabéta katonák.

Az ötlet úgy merült fel az igazgató agyában, hogy egy három elemit végzett altiszt jelentkezett nála, leakarta tenni a negyedik elemiről a vizgát a vizsga sikerült is. Szentpétery Gyula igazgató ez eset után érdeklődni kezdett a katonai parancsnokságokon az analfabéta katonák számáról s egy kis statisztikát állított össze. Ez adatok szerint a helyi kerékpáros és tűzéredekben százra is felmegy azoknak a katonáknak a száma akik írást, olvasást nem tudnak.

Három csoportra osztotta ezeket. Vannak akik teljesen analfabéták, a második csoport tud egy keveset, 1—2 elemi elvégzett, a harmadik akik anyanyelvükön (román, rutén, szlovák) tudnak írni olvasni, de magyarul egyáltalán nem.

Szentpétery igazgató, mint lelkes hazafi és igazi oktató, elhatározta, hogy kiemeli a katonákat a tudatlanság utvesztőiből. Értekezletet hívott egybe, amelyen megjelentek az összes szilágyosomlyói tanítók. Felítarva statisztikájának szomorú adatait megkérte a tantestület tagjait legyenek segítségére abban, hogy a katonák pár hetes tanfolyamon elsajátíthassák az írás-olvasás alapelemeit.

Az első értekezleten a helybeli zárda három apáca tanítónője is részt vett. A tisztelendő nővérek beígérték legmesszebbmenő erkölcsi támogatásukat, miután a tanításban személyesen részt nem vehetnek. Horváth Zsigmond nyug-

dijas tanító a békevilág régi kedves „Zsiga bácsija” is részt kért magának a katonák tanításának munkájából, Fodor László, református igazgató-tanító is vállalt órákat. Az állami iskola két tanítónője Dr. Udvarnyé Páskuj Erzsébet és Balogh Róza igazgatónő szives készséggel ígérték meg, hogy ha szükség lesz rájuk, ők is szívesen helyettesítik a kurzuson a férfi tanítókat. Szentpétery igazgató megköszönte a két kedves tanítónő ajánkozását erre — ugymond — nem fog sor kerülni, mert az elemi iskola tanítói, Virág Sándor, Bíró Jenő és Balogh Lajos is tanítani fognak. Topay Sándor szilágyoscehi tanító, aki Szilágyosomlyón teljesít katonai szolgálatot, szintén az oktatók között van.

Nemcsak a tanítók de a Minorita gimnázium tanárai is részt vesznek e nemzeti erőtöltő, nagyszerű munkában. Most pár hétig még a tanítók tanítják a katona mündéres pacalistákat, de aztán ha a kezdet nehézségein túljutnak, akkor a tanárok is adnak egy-egy órát nekik.

Magaviselete: kitűnő.

A katonai parancsnokok nagy örömmel vették tudomásul a derék Szentpétery igazgató nagyszerű ajánlatát és ők is igyekeztek, hogy ez a terv valóra is válhasson.

A Kaszinó Egylet anyagi támogatását ajánlotta fel de az egyes parancsnokságok maguk gondoskodtak a dologi szükségletekről. Megvásárolták az abécés könyveket és irkákat s a tanulás kezdetét vette.

Az első este két tanteremben gyűltek össze a katonák, akikhez Szentpétery igazgató meglepően szép beszédet intézett. Aztán megkezdődött az első lecke, Virág Sándor és Balogh Lajos tanítók tartották az első órát.

Két hét telt el azóta s minden este más-más tanító oktatja a katonákat. A tanfolyamot hathétre tervezte Szentpétery igazgató. Ennyi idő alatt az írás olvasás alapismereteit ellehet annyira sajátítani, hogy aztán tanító nélkül, autódidaktikával gyakorolhatják.

— Nagyon fogókonyak a katonáink, oly szorgalmasak, igyekvők, hogy direkt megható. S ha a tanulásban még nem is érték el a legjobb osztályzatot, azt mondhatjuk, hogy a magaviseletük kitűnő. Igaz, hogy altisztek, sőt tiszték is jönnek velük, de feljebbvalói felügyelet nélkül se lenne rendbontás, fegyvelemértés. — Ezeket mondja növendékeiről a rokonszenves Szentpétery igazgató.

Száz pengőt adnék, ha jól tudnék írni olvasni.

Az egyik katona tette ezt a kijelentést. Módos fiu de iskolától messzi tanyán nőtt fel s írástudatlan maradt. Most egyike a legbuzgóbb tanítványoknak.

Mindegyik örül. Mindegyik hálálkodik s már alig várják azt az időt, hogy egy sajátkezűleg írott levéllel lepjék meg hozzátartozóikat. Gyermekmódra színezzetnek, hogy milyen nagy és ünnepélyes óra lesz az. Örömben a tanítók is részt vesznek. Még színelőadások is vannak. Veres Ferenc is segítségükre akar lenni amennyiben önként felajánlotta a takarítást. A fűtést, világítást az iskola adja.

Nem tudjuk kapnak-e bizonyítványt előmenetelükről a katonák. De Szentpétery igazgató ezzel a megvalósított eszméjével a következő osztályzatot érdemli ki; hazaszeretéből — kitűnő. Magyar magavisletből — kitűnő. Emberi jószágból — jeles. És az igazgató munkájában segédkező tanítók buzgalomból csupa egyest kapnak. Megérdemlik. Kivétel nélkül.

e. g.

Válasz egy levélre

Kedves, ismeretlen Zsófia!

Levele, — ragaszkodó, kedves, meleg szavaival, jókívánásaival — épp a legjobbkor jött el hozzám. Nem hagyhatom tehát választ nélkül. Nagyon örülök, hogy szereti és várja irásaimat, jól esik tudnom, hogy szeretet és megértés kíséri utimat, amely bizony fáradságos és szomorú.

Ha tudná Zsófia, mennyi vigasz áradt felém soraiból. Hogy kimosott belőlem minden csüggedést, keserűséget. Bevallom, egy kicsit lelki munkát nekem most a maga levele, a maga szeretete. Mert arra gondolok: ha csalódtam is, ha hitvány árulással be is szennyeztek, ha rut és galád játékkal össze is törték hitemet, ha bizalmammal, mély és igaz szeretetemmél a leggyalásatosabban vissza is éltek, azért még sem szabad földig sújtva zugolódnom a sors ellen. Ha nem is találtam meg azt a boldogságot, amit bizony megérdemeltem volna — van még vigasz a rokonlelkék szeretetében, abban a figyelemben, gyöngédségben, amellyel idegenek, — mint Zsófia is, — megajándékoznak.

Sajnos a szeretetet legtöbbször érdemtelenre pazaroljuk mi nők. A szeretet az az egyetlen olyan kitüntetés, amelyet nem érdem szerint osztogatnak. Legtöbbször éppen a legromlottabb, a leglelkiesmeretlenebb kapja meg a szenvedő, szeretet nagy aranyérmét, amit gyorsan, — aprópénzre vált, szennyes kalandokra értéktelen részre a tiszta aranyat.

Olyan csunya és brutális ez az egész élet, mint egy egyenlőtlen box-mérkőzés és ha kiütnek a ringből és leesünk, — ez az este és ez az alvás, — vigyázni kell, mert a bíró számol s fel kell tápaszkodni, felébredni reggel, — és odaállni újra a komisz és irgalmatlan ellenfél elé. Sajogva, zuzottan, védekezésre képtelenül! És ez most már mindig így lesz. Ut a komisz ellenfél, az Élet, egyik keze a jó Baráté, azzal az arconkba csap, másik keze a Szerelmesé, azzal a szívünkre üt és zuhannak ránk az ütések, amíg többé fel nem tudunk állni. Vagy csak mankóval, kisebb nagyobb százaléku lelki rokantsággal. Elvesztett életértékekkel, melyek tehetetlenné bénítanak, mintha kezünk vagy lábunk hiányozna, kioperált sebekkel, melyek érzékeny forradásokat szántanak lelkünkön s melyekből néha még szivárog a gyűlöletté mérgesedett fájdalom gennye.

Zsófia ezt írja: „Ha lehetne feledni. Megbocsát az ember számtalanszor, de feledni soha“.

Fordítsuk meg Zsófia, ne bocsássunk meg, csak feledjünk. Az emlékezés fanyar szépségű virágait földeljük be új vágyakkal. Erős köveket rakjunk föléje síremléknek. A megvetés köveit, melyek aztán közönný taposnak minden kitörni készülő és szenvedést szító visszaemlékezést.

HIREK

Hüzdelen.

Sok dübörgő hidon átmentem
még eljutottam hozzád: „Béke“.
A zavaros víz szépen letisztult
s rám mosolygott a tenger kékje.
Sokszor megfogtam a korlátot,
hogy véget vessek a mesének,
De jött a tavasz s a nyílló virágok
annyi biztatót beszéltek,
hogy én, a csüggedt, megtépelt vándor
mosolygva nótázni kezdem.
S múltam hatalmas bánatával,
Kétféle, erős bírokra mentem...
Birkósom most is, de ő gyengül,
érzem erősebb kezdék lenni,
hiába akar újabb rohammal
megint a hatalmába venni.
Tudom, legyőzöm ellenségem
És megint ujjára nevetni.
Eszüdtől szőtt, virágos úton
fogok a hidon... majd akkor menni...

N. Szentkirályi Mária.

— Felállítják a rendőrségi bejelentő hivatalt. A belügyminiszter rendeletére Erdélyszerte felállítják a rendőrségi bejelentő hivatalokat. A m. kir. rendőrkapitányságok szervezetében a város bel- és külterületén egyaránt kiterjesztő hatáskörrel február 1-én kezdő működését Szilágyosomlyón is a rendőrségi bejelentő hivatal. A közönség tájékoztatásául hirdetések (falragaszok) szolgálnak, melyeket mindenki olvasson át alaposan, nehogy mulasztásával törvénybeütköző vétséget kövessen el.

— A Magyar Hirdető Iroda szilágyosomlyói kirendeltség — vezetője Somlyó Elter Gizella, újságíró közli az érdekeltekkel, hogy Egyház-utca 2 szám alatti irodájából elköltözött. Mindazok akik hirdetései (plakát) vagy szerkesztőségi ügyben akarnak tárgyalni vele új címén (Felsővár-utca 15.) megtalálhatják. Leveleket is erre a címre kér.

— Tél idején óvjuk a madarakat. Leghasznosabb madaraink, a rovarokat szorgalmasan irtó cinegefélék súlyosan megérzik ezt az olmos esőt. Az eső ugyanis végig folyik a fákon oda-

Tisztítsa

meg szervezetét a belekben felhalmozódott salaktól, ha nincs is éppen székrekedése. Jó tisztító hashajtó a DARMOL.

fagy és a sima jégkéreg elzárja a madarakat a fa repedéseiben rejtőzködő rovaroktól. Ezért szükséges, hogy ahol madáretetők vannak, ott olajos magvakat adjunk hasznos madarainknak, mert amíg enni kapnak a rossz hővezető tollazat alatt jól bírják a hideget, de ha éheznek és fáznak egyszerre, abba belepusztulnak.

— Kiírtják a ragadozókat. A m. kir. szilágyosomlyói rendőrkapitányság engedélyt adott arra, hogy a m. kir. szilágyosomlyói téli gazdasági iskola igazgatósága, az iskola bekerített udvara területén a pusztító, ragadozó és kártékony állatokat foszforszörp felhasználásával irthassa az 1941. év folyamán alatt. Az érdekeltek a szükséges óvintézkedéseket tartsák be.

— Rendőri bejelentő hivatal felállítása. M. kir. belügyminiszter 210.526—1941. sz. rendeletével az 5047—1919. M. E. sz. rendelet 8. §-ában foglalt felhatalmazás alapján Szilágyosomlyó megyei városban működő m. kir. rendőrkapitányság szervezetében a város bel- és külterületére egyaránt kiterjedő hatáskörrel, 1941. évi február hó 1-étől kezdődő hatállyal rendőrségi bejelentő hivatal felállítását rendelte el. Az 1879. évi XXVIII. tc. értelmében a bejelentő hivatalok működésével kapcsolatos hatósági jogokat a m. kir. rendőrség itteni kapitánysága gyakorolja. A személyes bejelentési kötelezettség teljesítésére vonatkozó 38000—1941. B. M. rendelet 1941. évi február hó 1. ével életbe lép. A bejelentési kötelezettséget a be- és kijelentőlapon kitöltésével és a rendőrkapitánysághoz benyújtásával kell teljesíteni. A be- és kijelentőlapon a dohánytörzsdékben lehet beszerezni.

KRASZNAI HIREK

— Ujraalakult a krasznai úri kaszinó. Vármegyénk egyik legrégebbi kaszinója a krasznai, amely tudvalevőleg 1862-ben alakult, a román imperium elnemzetlenítő törekvéseinek hatása alatt kénytelen volt elzárni pár évvel működését beszüntetni. Most, folyó hó 13-án tartott rendkívüli gyűlésén újraalakult s elnökül Veress István fősztalagabirót választotta meg. A kaszinó új helysége a Csillag-étterem külön helyiségében lesz.

— Eljegyzés. Vida József szilágyosomlyói m. kir. gt. zászlós folyó hó 13-án Krasznan eljegyezte id. Káddár István állami iskolai igazgató bájos kisleányát, Erusikét. Mi is szívből gratulálunk!

— Színház. Buda Dénes anyaországi színház igazgató színházalata két hete időzik Krasznan s az Ipartársulat színpadán szép sikerrel mutatja be a legjobb magyar színműveket és operetteket. A társulat kitűnő erőkből áll; különösen ki kell emelnünk Nagy Icsának (szubrett) kellemes játékát és jó mozgását, valamint Vári Anni (primadonna) szép hangját és Igrici Magda rutinos, kiforrott játékát. Férfiak közül az igazgatón és fián Buda Sándoron kívül, aki jómozgású táncoskomikus, meg kell említenünk Meskő Pált és Halassy Pált, aki az egyesület letehetségesebb tagja s alakításai nagyvárosi színpadokon is megállanak helyüket.

— Mozi. Farkas József színművész és Vizaknai László nemrégny nyitották meg a „Turul“ mozgófényképszínházukat. A hetenként háromszor tartandó előadásokat mindig szépszámú közönség látogatja, ami azt bizonyítja, hogy már régóta várt a helyiség uriközönsége arra, hogy mozija legyen. Természetesen legnagyobb sikere Krasznan is a magyar filmeknek van.

Felhívás.

Lépjén be a

„Magyar Muzsikabarátok táborába“

és fizessen sürgősen elő a legdivatosabb zongora- vagy harmonika kottákra,

melyeket a példányonkénti 2.—, 4.— pengő helyett féláron kap, mert

20 példány zongora

vagy

12 füzet harmonika

legújabb sláger és dal (film, operett, tánczene és magyarnóta) előfizetési ára 24.— pengő, mely havi két pengős részletekkel is törleszthető. Az előfizetés egy évre kötelez.

Zongora kiadványok negyedévenként (március, június, szeptember, december).

Harmonika kiadványokat pedig havonta a befizetés arányában költségmentesen szállítjuk. A kiadásra kerülő művek ifj. Jahn Antal zeneszerző, harmonika művész könnyen játszható átiratai. A basszushangok és akkordok hangjegyzébrázolásain kívül még betűkkel is jelezve vannak, tehát a művek lejátszásához a basszuskulos ismerete sem feltétlenül szükséges. Az átiratok kisharmonikán is előadhatók.

Ha a „Magyar Muzsikabarátok“ táborába belépni óhajt, úgy fizessen be 4.— pengőt (az első és utolsó havi részlet fedezésére) kiadóhivatalunkba, hivatkozva ezen felhívásra, közölje pontos címét és azt, hogy milyen kottákra (zongora, vagy harmonika) vonatkozik előfizetése.

Egy használt

E B É D L Ó

olcsón ELADÓ!

CIM A KIADÓHIVATALBAN.

Téglagyár bérbeadó!

ÉRTEKEZNI:

FARMATHY SAMU ügyvédnél.

Magura utca 37.

Események a világ minden tájáról.

Uj gyümölcsök. Egy New-York állambeli kertésznek sikerült a burgonya és paradicsom keresztezéséből új fajta gyümölcsöt kitenyésztenie. Az új gyümölcs a keresztezésben a „patato” nevet kapta. Equadorban viszont új gyümölcsöt fedeztek fel amely igen jóízű és tápláló, egyesíti magában a narancs a körte és a paradicsom tulajdonságait.

*

Gólya az esküvői koozi tetején. Kaldrup csehországi városkában egy prominens gólyamadár él. Ez a gólya, amely egyébként a Pepi névre hallgat, immár az ötödik telet tölti ott és eddig még, egyszer sem jutott észébe, hogy ő is elrepüljön társaival együtt. Pepi a napokban kaldrup lakosságának nagy öröme egy esküvői koozi tetejére telepedett le. A fiatal pár, mint ahogyan a jelentés mondja, rendkívül zavarba jött.

*

A hal, mint pontos óra. A délkaliforniai vizekben igen érdekes lazac fajta él. Ezeknek a halnak időérzéke annyira kifejlődött és napi programjukhoz oly pontosan ragaszkodnak, hogy az ottani lakosság nemcsak életrendjében igazodik hozzájuk, hanem még az óráját is ezek szerint állítja be.

*

29 évig utazott egy levelezőlap. Az altrüdnitzi postahivatalhoz a napokban kalandos multu levelezőlap érkezett. A levelezőlap 1911-ben került a szilésiai Hirschbergben postára és 29 esztendeig hanyódot-vetődött míg végre megérkezett rendeltetési helyére.

*

Rotschild Lajos báró a hontalan. A többszörös milliárdos Rotschild Lajos báró, a Rotschild-ház franciaországi feje, amint ismeretes, elhagyta Franciaországot és a délamerikai Buenos Airesbe érkezett. Innen Chilébe utazott, ahol kijelentette hogy Santiagon át az Északamerikai Egyesült Államokba akar menni. Santiagóban jelentkezett a hatóságoknál s lejáróban levő utlevele helyett „hontalan-utlevelet” kért, — mert kijelentése szerint, — nem akar semmiféle kapcsolatot fentartani régi francia hazájával.

*

Mi történik egy óra alatt a világon. Hosszas fáradozás és több millió igénybevevő két éves munka után a stockholmi központi statisztikai hivatal most tette közzé azon vizsgálatának eredményét, amelyekkel arra kívánt feleletet kapni, hogy *60 perccel belül* mi történik az egész világon. A nem mindennapi statisztika természetesen kiterjed a legapróbb részletekre is. Itt csak a fontosabb adatok következnek: 4600 ember hal meg, 5400 születik; 198.000 legkülönbözőbb büncselekményt követnek el; ezek közül 177.000-et meg is büntetnek. 30.000.000 kgr. burgonyát fogyasztanak el az emberek, 25 millió kenyert, 3.600.000 kg. húst, 3.500.000 halat, 100.000 tonna cukrot. Dohányból 180 tonna fogy el egy óra alatt, szénből ezzel szemben csupán 125.000 tonna, ásványi olajból 160.000 tonna. Az ipar 7500 autóbilt és minegy 2000 tonna papírost gyárt 60 perc alatt, amely utóbbinak legnagyobb része, a sajtó számára készülő rotációs papíros. Ujságból egyébként óránként 1.700.000 példányt állítanak elő a földön, beleszámítva a folyóiratokat is. Ugyancsak egy óra alatt 57 km-nyi mozgóképhez szükséges filmet használnak fel, végül 1 milliárd 200 millió levelet és 115 ezer táviratot adnak fel egy óra alatt. Ugyanakkor a világűrben 60 perc a nap 107.000 k-nyi utat tesz meg, a földön 1800 vihar tör ki és 400.000 meteorit hull a földre.

Árverési hirdetmény.

A Csizmadia Ipartársulat saját tulajdonát képező Árucarnok alatti összes üzlethelyiségek 1941 április hó 24-től kezdődőleg egy évre — 1941 február hó 2-án, délután 2 órakor — nyilvános árverésen kiadtnak. — Az árverési feltételek a helyszínen megtudhatók.

Az elnökség.

Felelős kiadó: Lázár Géza, laptulajdonos.

HIRDETMÉNY

az 1941. évi népszámlálásról.

Az 1940. évi XXX. törvények alapján az 1941. évi február hó 1. és 15. napja között népszámlálást kell tartani. A népszámlálásnál az 1941. január 31. és február 1. napja közötti évfélt állapotot kell alapul venni.

A népszámlálás alkalmával össze kell írni:

- egyénenként minden személyt;
- a lakás céljára szolgáló épületeket, lakásokat és egyéb helyiségeket;
- az önálló iparosokat és az ipari üzemeket;
- az önálló kereskedőket és a kereskedelmi üzleteket.

Egyidejűleg külön is számba kell venni:

- az 1870. évi január hó 1. és az 1929. évi december hó 31. napja között született (11-70 éves) férfiakat és az 1890. évi január hó 1. és az 1924. évi december hó 31. napja között született (16-50 éves) nőket, valamint
- az 1880. évi január hó 1. és az 1922. évi december hó 31. napja között született (18-60 éves) katonaviselt polgári személyeket, (akik katonák (csendőrkök) voltak) és az 1892. évi január hó 1. és az 1919. évi december hó 31. napja között született (21-47 éves) nem katonaviselt férfiakat.

A számlálást házról-házra és lakásról-lakásra (illetőleg üzemből-üzemre és üzletről-üzletre) menve az erre a célra kinevezett számlálóbiztosok hajtják végre, akik ebben a működésükben mint közhivatalnokok járnak el.

A népszámláláshoz és az azzal kapcsolatos összeírásokhoz szükséges adatokat mindenki köteles megadni. A megadott adatokat lehetőleg eredeti okmányokkal (születési anyakönyvkiadvány, iskolai bizonyítvány, oklevél, cselédkönyv, szürke színű magyar katonai igazolványi lap, polgári személyi lap, be- vagy kijelentő lapszelvény, egyéb polgári és katonai okmányok, igazolványok és iratok, szakképzettségi, tanult mesterségi, képesítési, alkalmazási okirat, munkakönyv, segédlevél, ipari jogosítvány, ipari vagy bányászati szakiskolai vég bizonyítvány) kell igazolni. A számlálóbiztos az okmányokkal igazolható adatokat az okmányok alapján ellenőrzi. Ezeket az okmányokat mindenki köteles kéznél tartani és a számlálóbiztos felszólítására felmutatni.

Aki tudva hamis vagy valótlan adatokat val be, vagy a beszolgáltatandó adatot vagy az adatszolgáltatás érdekében kívánt felvilágosítást ismételt felszólítás ellenére a kitűzött határidőre igazolatlanul be nem szolgáltatja, illetőleg meg nem adja, vagy az adatok beszolgáltatását megtagadja, — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és a büntető igazságszolgáltatás egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1928: X. törvények rendelkezései értelmében pénzbüntetéssel büntetendő.

A népszámlálás és az azzal kapcsolatos összeírások céljára szolgáló nyomtatványokban foglalt egyéni természetű adatokat nem szabad az adók kivételénél alapul venni.

1941. évi január hó.

Alispán.

Fényképész amatőrök!

A mai nappal kezdődőleg pályázatot hirdetünk szilágyosmlyói fénykép-felvételre.

Lehet általános felvétel, utcacérlés, vagy épület.

Kép nagysága lehet: kb. 10x15 cm.

Pályadíj:

minden elfogadott és sokszorosításra kerülő kép után
20 Pengő!

„Lázár” könyvkereskedés.

Szilágyosmlyó m. város polgármesterétől.

568—1941 kig.

Hirdemmény.

Felhivom a város területén lakó volt tényleges állományú tart. népfőkelő, nyug. állományú tiszteket és hasonállásukat, szolgálaton kívüli tiszteket, tisztjelölteket, karpaszományosokat akár a volt cs. és kir. hadseregben, akár a román hadseregben szolgáltak, végül azokat az 1900 és ennél korábbi évfolyambelieket, akik bár a tart. tiszti kiképzéshez megkívánt polgári előképzettséget megszerzték s tiszti kiképzés alá nem vonattak, ha a területi visszacsatolás alkalmával kerültek magyar fennhatóság alá s jelenleg is visszacsatolt területen laknak, a tiszti igazolási kérelmüket a polgármesteri hivatalban (II. em. 17.) később közhírré teendő időpontban kiadásra kerülő úrlapon, a szilágyosmlyó járási katonai parancsnoksághoz, kitöltve személyes jelentkezésük kötelezettsége mellett haladéktalanul adják be.

A járási katonai parancsnoksághoz személyesen benyújtott igazolási kérelemhez csatolni kell a rendfokozatot, a kitüntetésüket, polgári foglalkozást, tiszti vizsga letételt és eredményét, valamint a jelentkező állampolgárságát igazoló okmányokat, amiért is már most felhivom az érdekelteket ezen okmányok beszerzésére.

Igazolási eljárás alá csak magyar állampolgárok, illetőleg azok vonatnak, akiknek 1940. évi augusztus hó 30 án a felszabadult keleti és erdélyi területeken volt az állandó lakóhelyük s így magyar állampolgárok lettek.

Magyar állampolgárságuk igazolására a kérelmezőknek a kérvényhez csatolni kell magyar állampolgársági bizonyítványukat, illetőleg a polgármester ideiglenes igazolványát, hogy olyan személynek tekintetnek, akiknek magyar állampolgársága vélelmezhető.

Az állampolgárság igazolására szolgáló okmány hiánya a kérvény benyújtását nem akadályozza, azonban feltétlenül szükséges annak beszerzése mert a kérelmezők rendfokozatát ezen okmány csatolása illetőleg felmutatása nélkül az illetékes katonai hatóság nem igazolhatja.

Szilágyosmlyó, 1941. január 21.

Dr. UDVARY s. k.

polgármester.

A zilahi m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

26.048—1. szám.
VII. 1941.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A m. kir. pénzügyőri altiszti Iskola parancsnoka 400 (négy száz) ideiglenes minőségű II. osztályú pénzügyőri vigyázói állásra hirdet pályázatot.

JAVADALMAZÁS:

9350 P. havi fizetés, 186 P. évi ruházati és ágynemű átalány, valamint laktanyaszertű elhelyezés. A felvettek egyszer s mindenkorra 100 (Egyszáz) pengő első beszerzési átalányban részesülnek.

KÜLÖNÖS FELTÉTELEK:

I. A hirdetett 400 állás egyharmada az 1931. évi III. t. c. alapján igazolványt nyertek számára van fenntartva harmincötödik életévük betöltéséig.

II. További egyharmada az 1938. évi IV. t. c. alapján a hadirokkantak, vitézi rend tagjai és a tűzharcosok számára van fenntartva negyvenötödik életévük betöltéséig.

III. Az állások egyharmada, valamint az I. és II. alatt említett pályázók hiányában fennmaradó állások pedig az általános feltételekben megjelölt olyan pályázókból töltetik be, akik 1914—1920. évben születtek, legalább 160 cm. magasak, katonai kiképzésben részesültek és ezt okmány szerzetten igazolják.

Általános feltételek az érdeklődők részére e tekintetben bármelyik pénzügyőri szakasz megfelelő felvilágosítást ad.

Zilah, 1941. évi január hó 22.

GERMARZ MIKLÓS s. k.

m. kir. pénzügyi főtanácsos,
a pénzügyigazgatóság vezetője.

Bútor

használtat azonnal
a következő cimen
veszek!

Tanitónó, Varsoloz.

Nyomatott a „Lázár” könyvnyomdában Szilágyosmlyón, 1941.